

loket kids & Co

**LOKET KINDEROPVANG
EN
OPVOEDINGS-
ONDERSTEUNING**

OCMW Herenthout 24 juni 2010

INHOUD

I. Inleiding

II. Uitgangspunten – Conclusies

III. Wetgeving en Regelgeving

IV. Visie op Buitenschoolse Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning

- A. Algemene visie op Buitenschoolse Opvang
- B. Algemene visie op Opvoedingsondersteuning
  - 1. Vier verschillende categorieën van opvoedingsondersteunende activiteiten
  - 2. Werkvormen en acties van opvoedingsondersteuning
    - a. Op microniveau
    - b. Op meso en macro niveau
  - 3. Opvoedingsondersteuning vanuit de maatschappelijke dienstverlening
  - 4. Versterken van de basisvoorziening - samenwerking en coördinatie
- C. Onderliggende visie voor het project Kids & co van het OCMW van Herenthout

V. Opdracht van de lokale overheid in het kader van kinderopvang en opvoedingsondersteuning

- A. Beleidsplanning
- B. Loketfunctie

VI. Loket kinderopvang – opvoedingsondersteuning

- A. Kinderopvang en opvoedingsondersteuning kernopdrachten van het OCMW
- B. Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in elkaars verlengde
- C. Loket kinderopvang en opvoedingsondersteuning
- D. Coördinator kinderopvang = lokale coördinator opvoedingsondersteuning
- E. Loket Kids & co als onderdeel van het Herenthuis

VII. Kids & co – Buitenschoolse Kinderopvang en Dienst Opvoedingsondersteuning

VIII. Opvoedingsondersteuning regionaal – Kempens Model

AFKORTINGEN

BKO	Buitenschoolse Kinderopvang
CKG	Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
CKO	Centrum voor Kinderopvang
CLB	Centrum voor LeerlingenBegeleiding
CLG	Centrum voor Levens- en Gezinsvragen
DOO	Dienst Opvoedingsondersteuning
IBO	Initiatief Buitenschoolse Kinderopvang
OO	OpvoedingsOndersteuning
WZK	Welzijnszorg Kempen

I. INLEIDING

In 1999 heeft de coördinator van Kids & co [toen nog de buitenschoolse kinderopvang (BKO) De Kinderclub] haar visie op papier gezet van hoe kinderopvang binnen een kleine gemeente als Herenthout zich situeert binnen de maatschappelijke dienstverlening en hoe best een aanbod zou kunnen uitgebouwd worden.

Zij kwam tot de slotsom dat het lokaal bestuur bij voorkeur op één site ruimte zou creëren. Op deze plaats kunnen actoren, die bij kinderen en kinderopvang betrokken zijn, elkaar ontmoeten en zo mogelijk van daaruit hun diensten aanbieden (via één loket?). Zij dacht aan diensten onthaalouders, Kind en Gezin, het initiatief voor buitenschoolse kinderopvang (IBO), een dienst opvoedingsondersteuning (DOO), de jeugddienst, ... zelfs de jeugdclub zou in deze context passen.

Kids & co was daarbij een naam die beter weergaf waarvoor het project zou kunnen staan.

Een vast gegeven hierbij was dat er een duidelijke link zou zijn met de sociale dienst van het OCMW met het oog op de participatie van (kinderen van) kansarme gezinnen.

Sinds 1999 is er in het kinderopvanglandschap heel wat veranderd. Private spelers (mini-crèches) vervoegen de markt. Binnen Herenthout is het proefproject Centrum voor Kinderopvang (CKO) opgestart. We kenden een sterke stijging van het aantal kinderen in de opvang, ook extra zorgkinderen. Kids & co werd erkend als kinderopvang met 10 inclusieve plaatsen voor extra zorgkinderen en 8 occasionele plaatsen. De invalshoek van de inclusie leidde binnen het project tot meer ruimte en aandacht voor opvoedingsondersteuning. Het OCMW-bestuur heeft gekozen voor de oprichting van een Dienst Opvoedingsondersteuning binnen Kids & co, een dienst met een open beleid naar het brede publiek maar met bijzondere aandacht voor het doelpubliek van het OCMW. In de praktijk worden kansarme ouders met kinderen toegeleid naar de maatschappelijk werkster budgetbeheer binnen de Dienst Opvoedingsondersteuning.

Het stijgend aantal opvangvragen, de grenzen van de opvangcapaciteit en de beperktere lokale middelen dwingen initiatieven als Kids & co op zoek te gaan naar alternatieven. Samenwerking is daarbij het sleutelwoord, zowel met scholen, sportdienst, loket vrije tijd en alle andere partners die een aanbod hebben naar kinderen.

In deze nota zetten we uiteen hoe we binnen het OCMW van Herenthout gekomen zijn tot 'Kids & co', één loket voor Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning.

Tevens willen wij duidelijk maken waarom wij ervan overtuigd zijn dat deze manier van werken een enorme meerwaarde biedt en haalbaar is voor de meeste lokale besturen.

II. UITGANGSPUNTEN - CONCLUSIES

- Kinderopvang heeft naast een economische ook een sociale en pedagogische functie.
- Kinderopvang ondersteunt ouders in de opvoeding van de kinderen.
- Kinderopvang en opvoedingsondersteuning is een laagdrempelige basisdienstverlening naar alle ouders.
- Opvoedingsondersteuning voor kansarmen is de aangewezen weg om de vicieuze cirkel van de kansarmoede te doorbreken.
- Het Lokaal Bestuur heeft decretaal de opdracht om te zorgen voor de ontwikkeling van een beleid rond kinderopvang én opvoedingsondersteuning.
- Het OCMW is binnen het lokaal bestuur het best geplaatst om de rol van coördinator voor kinderopvang en opvoedingsondersteuning op te nemen, in het bijzonder met het oog op de participatie van alle kansengroepen.

III. WETGEVING EN REGELGEVING

- VISIENOTA Decreet Kinderopvang van Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeuren (april 2010)
- TOEKOMSTVISIE Kinderopvang
Strategische keuzes voor de toekomst van gezinnen en kinderen.
Memorandum Kind en Gezin 2009 -2014
- DECREET houdende de organisatie van OPVOEDINGSONDERSTEUNING van 13 juli 2007
- DECREET Lokaal Sociaal Beleid van 19 maart 2004
- ORGANIEKE WET van 8 juli 1976 op de OCMW's
- DECREET van 19 december 2008 betreffende de OCMW's

IV. VISIE OP BUITENSCHOOLSE KINDEROPVANG (IBO) EN OPVOEDINGSONDERSTEUNING (DOO)

A. Algemene VISIE op BUITENSCHOOLSE OPVANG

- De **ouders** zijn de eerste en **belangrijkste opvoeders** en de **buitenschoolse kinderopvang** is een reële **aanvulling op de opvoeding** thuis.
- Buitenschoolse opvang **behoort tot de vrije tijd**.
- Buitenschoolse opvang is een **element van sociale opvoeding**.
De gezinnen in onze maatschappij worden steeds kleiner en vaak ook meer geïsoleerd. Dit brengt mee dat onze kinderen minder kans krijgen om essentiële vaardigheden te oefenen, zoals vrienden maken, conflicten oplossen en experimenteren met solidariteit of verdraagzaamheid.
- Omgaan met **diversiteit**
Diversiteit wordt zeer ruim opgevat : verscheidenheid in afkomst, kennen en kunnen, huidskleur, sekse, religie, ...
Het concept gaat uit van 4 doelstellingen, die er op gericht zijn om vooroordelen te bestrijden:
  - een individueel zelfbeeld bij kinderen ontwikkelen
  - de vaardigheid ontwikkelen om zich in te leven in mensen die anders zijn en met hen om te gaan
  - kritisch leren denken over vooroordelen
  - voor zichzelf en anderen leren opkomen tegen vooroordelen

Kinderopvang heeft naast een economische ook een sociale en pedagogische functie.

1. Economische functie

(Buitenschoolse) Kinderopvang is er gekomen uit **economische noodzaak**. Kinderen hebben (en verzorgen) was lange tijd een hinderpaal tot tewerkstelling, vooral voor vrouwen en in het bijzonder voor alleenstaanden.

De 'politieke' wereld, zowel lokaal als regionaal/nationaal, heeft daarop aansluitend mogelijkheden gecreëerd om initiatieven voor (buitenschoolse) kinderopvang te ontwikkelen.

Dit heeft duidelijk zijn effect op het arbeidsaanbod en op ontwikkelingskansen voor mensen (die zonder werk dreigen te marginaliseren).

2. Sociale functie

De sociale functie van kinderopvang werd onderkend als:

- het bieden van kansen voor kinderen tot het uitbouwen van een netwerk aanvullend/aansluitend bij de schoolcontacten, als compensatie voor de kleinere en minder hechte gezins- en familiale relaties;
- het in contact komen met diversiteit;
- een oefenschool voor sociale contacten;
- een ontmoetingsplaats voor ouders in het dagelijkse contact en tijdens ouderactiviteiten;

- door betaalbare en toegankelijke opvang te organiseren krijgen ook kwetsbare ouders de ruimte voor herstel of om opnieuw structuur te geven aan hun leven. Voor heel wat ouders kan het tijdelijk delen van de opvang een verlichting van de draaglast of **sociale steun** betekenen.

Kinderopvang mag niet alleen beschikbaar zijn voor bevoorrechte gezinnen en kinderen, maar moet toegankelijk zijn voor àlle kinderen. Kinderopvang moet er voor zorgen dat financiële, sociale, culturele, taal en andere drempels worden weggewerkt.

3. Pedagogische functie

De pedagogische functie komt tot uiting in:

- de dagelijkse aandacht en stimulansen van de begeleidsters voor de ontwikkeling van het kind;
- de beschikbaarheid van de (bege-)leiding voor kleine en grote opvoedingsvragen van ouders;
- observatie van kinderen met het oog op de vroegtijdige (h)erkenning van ontwikkelingsstoornissen met een mogelijke vroegtijdige doorverwijzing in geval van ernstigere problemen.

B. VISIE op OPVOEDINGSONDERSTEUNING

Het ondersteunen van de opvoeding is gericht op het proces dat zich afspeelt tussen kinderen en opvoeders/ouders. Intuïtief voelen ouders vaak zelf aan hoe ze bepaalde situaties best aanpakken. De moeilijkheid is echter dat het opvoedingsproces heel gevoelig is voor stress en voor factoren van allerlei aard.

Deze beïnvloedingsfactoren kunnen bij het kind liggen (temperament, karakter, schoolproblemen...), bij de ouders (persoonlijkheid, relatieproblemen, ziekte,...) of het kunnen factoren zijn die in de omgeving liggen (huisvesting, slechte buurt, werkloosheid,...).

Allerlei elementen kunnen het opvoeden bemoeilijken.

Opvoedingsondersteuning heeft de bedoeling om dat proces tussen kinderen en ouders zo goed mogelijk op gang te houden of weer op gang te brengen.

1. Vier verschillende categorieën van opvoedingsondersteunende activiteiten:

- 1) *het geven van informatie en voorlichting over ontwikkeling en opvoeding :*
  - voor vragen van ouders omtrent moeilijkheden in bepaalde ontwikkelingsfasen
  - niet noodzakelijk over ernstige problemen, kan ook gaan om een verrijking van de inzichten van ouders.
- 2) *het geven van pedagogische adviezen en licht pedagogische hulp :*
  - voor ouders die een duidelijke vraag om advies of begeleiding hebben voor een bepaald probleemgedrag.
  - ouders wensen gerichte ondersteuning bij het aanpakken van een specifiek probleem
- 3) *het opvangen van signalen en vroegtijdig onderkennen van problemen en het zoeken naar een goede doorverwijzing :*
  - wanneer er meer gespecialiseerde hulp vereist is voor een bepaald probleem.
- 4) *het mee helpen zoeken of organiseren van sociale ondersteuningsvormen :*

- dit zijn activiteiten die te maken hebben met het mee opbouwen van een sociaal netwerk rondom gezinnen waar ze een beroep op kunnen doen bij de opvoeding van kinderen.

Deze verschillende vormen van opvoedingsondersteuning kunnen zowel worden geboden bij individuele contacten als bij groepsmomenten.

2. Werkvormen en acties van opvoedingsondersteuning

Binnen een dienst opvoedingsondersteuning kunnen o.a. volgende werkvormen en acties ontwikkeld worden:

a. Op microniveau

- Eenmalige voorlichtingsactiviteiten: informatieavonden over opvoedingsthema's.
- Folders, tijdschriften en boeken voor ouders - pedagogische bibliotheek
- Oudercursussen of praatgroepen
- Pedagogische advies of hulp - het opvoedingsondersteunend gesprek
- Het opvangen van signalen: opvang en begeleiding van kinderen, die zich acuut of occasioneel in een probleemsituatie bevinden, of kwetsbare kinderen.

b. Op meso en macro niveau

❖ Opvoeding een maatschappelijk probleem

Kinderen worden niet meer uitsluitend door hun ouders opgevangen. Ouders delen meer en meer de opvoeding met professionele opvoeders, die werken bij maatschappelijke voorzieningen. Dit kan gezien worden als *vermaatschappelijking van de opvoeding*.

Tegelijkertijd wint de opvatting terrein dat ook de maatschappij verantwoordelijkheid draagt voor de opvoeding. Wetenschappelijk onderzoek heeft immers het belang aangetoond van sociale en maatschappelijke factoren in het ontstaan van opvoedings- en ontwikkelingsproblemen.

→ De Amerikaanse econoom James Heckman berekende dat investeren op heel jonge leeftijd veel efficiënter is dan remediëren en herscholen op oudere leeftijd. Kosten-batenanalyses van acties voor jonge kinderen in uiteenlopende omstandigheden hebben aangetoond dat het rendement van opvang en onderwijs voor jonge kinderen kan oplopen tot \$8 per geïnvesteerde \$1. De integratie en de verzoening binnen de opvangvoorzieningen van de economische, pedagogische en de sociale functie van kinderopvang is een maatschappelijke opdracht die tevens gunstige economische effecten in de hand werkt.

Daarom zien wij het als een maatschappelijke taak om het sociaal weefsel in de gemeente te ondersteunen en te herstellen. Opvoedingsondersteuning is dus niet alleen het werk van een 'Dienst Opvoedingsondersteuning'. Het is nodig om een samenwerkingsvorm te ontwikkelen tussen alle mogelijke betrokken

actoren (OCMW, CLB, CLG, Jeugdraad, CKG, opvanginitiatieven, scholen, Gezinsbond, dienst onthaalmoeders, consultatiebureau K&G...)

De voorgestelde werkvormen kunnen dan ook door verschillende actoren aangeboden worden.

❖ **Sociale omgevingsfactoren (meso niveau) omvatten in ieder geval drie domeinen :**

- het sociaal netwerk en de daarin geboden sociale steun
- de sociale bindingen aan sociale instituties
- de kwaliteit van de buurt (veiligheid, sociale cohesie, kindvriendelijke omgeving...)

❖ **Macrosociale achtergrondfactoren houden verband met factoren zoals culturele achtergrond, sociaal economische positie (inkomen, werk, opleiding,..)**

Voor de kwaliteit van de opvoeding en ontwikkeling is het evenwicht tussen draagkracht en draaglast van essentieel belang.

Draaglast is het geheel van taken dat ouders vervullen. Deze taken gaan verder dan de opvoeding in strikte zin. Ouders hebben op meer terreinen levenstaken te verrichten, zoals het voorzien in primaire levensbehoeften en huishoudelijke en maatschappelijke taken. Daarbij kunnen bepaalde risicofactoren of gebeurtenissen (aangeboren problemen van het kind, sociaal isolement, armoede...) of bepaalde gebeurtenissen (overlijden of scheiding...) de draaglast sterk vergroten.

Draagkracht is het geheel van competenties en beschermende factoren dat ouders en kinderen in staat stelt deze taken en bedreigende factoren het hoofd te bieden.

Problemen m.b.t. het evenwicht tussen draaglast en draagkracht zijn niet altijd op te lossen op het microniveau van de kinderen, ouders of gezin. Ook zijn het niet altijd de ouders die in gebreke blijven. Zowel bij het kind als bij de sociale en maatschappelijke omgeving kunnen belangrijke oorzaken liggen voor problemen. Dit vraagt dat de overheid op andere beleidsterreinen, arbeidsorganisatie, urbanisatie, onderwijs... , oog heeft voor de consequenties van overheidsmaatregelen op de opvoeding van kinderen.

3. Opvoedingsondersteuning vanuit de maatschappelijke dienstverlening

Preventie van opvoedingsproblemen staat meer en meer in de belangstelling, en dit meer bepaald onder de noemer 'opvoedingsondersteuning'.

De afgelopen jaren is er dan ook veel gebeurd op dit terrein:

- Er zijn diverse methodieken en projecten ontwikkeld om opvoeders te ondersteunen bij het opvoeden, en om kinderen te ondersteunen in hun ontwikkelingsproces.
- Steeds meer stemmen gaan op om opvoedingsondersteuning te beschouwen als één van de belangrijkste vormen van preventie, om een noodzakelijke tussenkomst van 'de jeugdbijstand' te vermijden
- Steeds meer wordt erkend dat maatschappelijke en sociale aspecten van de leefsituatie een belangrijke rol spelen bij het ontstaan van psychosociale problemen.

Kansarme gezinnen investeren vaak veel hoop in hun kinderen voor wie zij een betere toekomst wensen. Ouders die zelf in een moeilijke opvoedingssituatie opgroeiden zijn meestal vastbesloten om hun kinderen een onbezorgde jeugd te geven.

Ondanks de voornemens blijkt dat deze ouders dikwijls pedagogische informatie, inzichten, ervaringen en ondersteuning missen om dit te kunnen realiseren. Juist de gebrekkige aanwezigheid aan deze inzichten, kennis en ervaringen, over hoe het leven kan geleefd worden tussen ouders en kinderen, doen deze gezinnen noodgedwongen teruggrijpen naar de gekende voorbeelden uit de eigen moeilijke opvoedingsituatie.

Doordat de maatschappelijke dienstverlening enerzijds oog heeft voor de ingewikkelde en moeizame context waarin gezinnen hun kinderen moeten opvoeden en anderzijds ook oog hebben voor hun positieve intenties, zijn acties rond opvoedingondersteuning van hieruit best geplaatst. Werken aan opvoeding zal dan ook pas kunnen wanneer er tegelijk ook hulp geboden wordt op het soms schrijnende materiële vlak. Het gaat hierbij over het scheppen van basisvoorwaarden om het optimaliseren van opvoeding een kans te geven.

→ Opvoedingsondersteuning van kansarmen is de aangewezen weg om de vicieuze cirkel van de kansarmoede te doorbreken.

4. Versterken van de basisvoorziening - samenwerking en coördinatie

Ouders kunnen met hun twijfels, vragen en zorgen over hun kinderen, behalve in hun eigen sociale netwerk, terecht bij hun huisarts, het consultatiebureau, begeleidsters in de kinderopvang of bij leerkrachten.

Als deze professionals geen pasklare antwoorden of oplossingen hebben, moeten ouders in zekere zin maar afwachten totdat het echt mis gaat. Ouders kunnen pas bij instellingen in de in de tweede lijn terecht als er sprake is van serieuze problemen. Er bestaat zeer weinig aanbod dat er op gericht is om te voorkomen dat twijfels, zorgen of lichte problemen uitgroeien tot serieuze en ernstige problemen.

Tevens blijkt de drempel naar 'gespecialiseerde' instellingen voor veel ouders te groot. Bij specifieke groepen ouders bestaat dan weer een grote weerstand tegen professionele hulp en dienstverlening – gevaar dat kinderen worden afgepakt!

Daarom zijn wij van mening dat alle ouders beter bereikt kunnen worden door op hun directe leefsituatie aan te sluiten en een bestaande basisvoorziening in elke gemeente de opvoedingsondersteunende taak op te laten nemen.

C. Onderliggende VISIE voor het project Kids & co van het OCMW van Herenthout

De opdracht van het Lokaal Bestuur, inzonderheid het OCMW is:

- voor alle burgers die maatschappelijke dienstverlening te garanderen die nodig is om een menswaardig leven te kunnen leiden.
- optreden wanneer mensen zelf of hun formele of informele omgeving niet in staat zijn de middelen of de randvoorwaarden te verschaffen om menswaardig te leven.

1. Het OCMW wil door de organisatie van het IBO randvoorwaarden creëren voor kandidaat werkers. Via het IBO proberen we de arbeidsdeelname te stimuleren evenals de maatschappelijke participatie.

In onze huidige maatschappij is het hebben van werk een van de belangrijkste voorwaarden tot maatschappelijke participatie en acceptatie, of omgekeerd: het niet kunnen werken is een van de grote oorzaken van uitsluiting en kansarmoede.

Daarom investeert het OCMW al langer in de tewerkstelling van die categorieën waarvoor niet-participatie aan het arbeidsproces leidt tot uitsluiting, nl. laaggeschoolden, langdurig werklozen, vrouwen, ...

Voor veel vrouwen, in het bijzonder laaggeschoolden, is één van de belangrijkste struikelblokken tot arbeidsdeelname, de combinatie tussen gezin en werk.

2. Wij geloven dat het inspelen op de opvoedkundige relatie tussen ouders en kinderen in kansarme gezinnen één van de weinige mogelijkheden, zo niet dé mogelijkheid is om de vicieuze cirkel van generatiearmoede te doorbreken.

Binnen de dagelijkse praktijk van zowel de buitenschoolse kinderopvang als de sociale dienst stelden wij vast dat heel veel gezinnen met opvoedingsvragen of -problemen zitten. .

Hoewel vragen komen uit alle categorieën van de bevolking, realiseren wij ons dat de doelgroep van het OCMW (kansarmen, alleenstaande ouders,...) specifieke aandacht nodig heeft.

Daarom en door de aanwezigheid van de pedagogische capaciteit binnen het IBO, heeft het OCMW de stap gezet tot het organiseren van een dienst voor opvoedingsondersteuning.

Het OCMW van Herenthout heeft er voor gekozen om een directe band te leggen tussen (budget)begeleiding door de sociale dienst en opvoedingsondersteuning.

We hebben vastgesteld dat budgetbegeleiding een werkvorm is die heel wat hulpvragers aanspreekt omdat het hen de kans geeft om met de middelen en capaciteiten, waarover ze zelf beschikken, aan hun problemen een antwoord te bieden. Men vraagt geen financiële hulp!

Van de begeleidende maatschappelijk werker wordt gevraagd om in dossiers, waar kinderen bij betrokken zijn, oog te hebben voor de opvoedingssituatie.

Zich baserend op deze ingesteldheid van zelfredzaamheid kan de begeleidende maatschappelijk werker de opvoeding van de kinderen bespreekbaar maken.

Zo nodig zal de cliënt verwezen worden naar de budgetbegeleider, die verbonden is aan de Dienst Opvoedingsondersteuning binnen Kids & co, waar aan de opvoedingssituatie kan gewerkt worden.

3. Het OCMW als coördinator van de opvoedingsondersteuning

Tevens realiseert het OCMW zich, dat op het terrein van opvoedingsondersteuning heel wat andere actoren actief zijn. Wij stellen echter vast dat geen enkele organisatie enige vorm van coördinatie op zich neemt.

Gezien de nood aan **samenwerking op het terrein** wil het OCMW hierin een stimulerende rol spelen.

→ Kinderopvang en opvoedingsondersteuning is een laagdrempelige basisdienstverlening naar alle ouders

V. OPDRACHT VAN DE LOKALE OVERHEID IN HET KADER VAN KINDEROPVANG EN OPVOEDINGSONDERSTEUNING

In het kader van kinderopvang en opvoedingsondersteuning heeft de Vlaamse Overheid de lokale besturen uitdrukkelijk een aantal opdrachten opgelegd.

Wanneer wij de beleidsvisie van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het beleidsadvies van Kind en Gezin erop nalezen stellen wij vast dat ook in de toekomst de lijn wordt doorgetrokken om het lokaal bestuur duidelijker te positioneren bij de beleidsbepaling én -uitvoering voor kinderopvang en opvoedingsondersteuning.

A. Beleidsplanning

- Organisatie **Lokaal Overleg Kinderopvang**
- Opmaken Lokaal Sociaal Beleidsplan, waarvan het **Beleidsplan Kinderopvang** integraal deel uitmaakt
- Organisatie **Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning**
- Opmaken **Beleidsplan Opvoedingsondersteuning**

B. Loketfunctie

- Het Lokaal Bestuur zorgt voor het opzetten van een **Loket Kinderopvang** (Visienota)
- Het Lokaal Bestuur zorgt voor de aanstelling van een **Lokale Coördinator Opvoedingsondersteuning**

➔ Het Lokaal Bestuur heeft decretaal de opdracht om te zorgen voor de ontwikkeling van een beleid rond kinderopvang én opvoedingsondersteuning.

VI. LOKET KINDEROPVANG – OPVOEDINGSONDERSTEUNING

A. Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning kernopdrachten van het OCMW

Het decreet Lokaal Sociaal Beleid geeft het lokaal bestuur de opdracht een gedragen sociaal beleid te ontwikkelen, waarbij het aanbod aan maatschappelijk dienstverlening eenduidig, zo mogelijk vanuit één loket, aan de burger wordt aangeboden.

In de meeste gemeenten, zeker de kleine en middelgrote, werd dit loket ondergebracht in het OCMW. Met name het zorgaanbod vanuit het lokaal bestuur wordt aangestuurd door het OCMW.

Gezien onze visie op kinderopvang met zijn sociale en pedagogische functie dient kinderopvang ondergebracht te worden in het OCMW. De dienst vrije tijd, in het bijzonder de jeugddienst, ziet kinderopvang niet als zijn opdracht.

Ook al beoogt opvoedingsondersteuning hulp te bieden aan een zo ruim mogelijk publiek met vragen rond opvoeding kan de voorkeur gegeven worden aan de ontwikkeling van een aanbod vanuit het OCMW, omdat het OCMW vanuit zijn opdracht in het bijzonder oog heeft voor de situatie van kansengroepen.

B. Kinderopvang en opvoedingsondersteuning in elkaars verlengde

Het OCMW van Herenthout heeft ervoor gekozen om opvoedingsondersteuning aan te bieden vanuit de buitenschoolse kinderopvang

- Buitenschoolse kinderopvang wordt een **basisvoorziening** binnen elke gemeente.
- Een IBO werkt **netoverschrijdend** en heeft een **laagdrempelig** karakter. Er bestaat een sfeer van vlotte toegankelijkheid voor alle ouders en alle kinderen.
- Tot voor kort werd buitenschoolse kinderopvang enkel gezien als een oplossing voor **tweeverdieners** en waren de tarieven hier ook op afgestemd. Doordat nu ook de mogelijkheid bestaat sociale tarieven toe te passen is kinderopvang ook **toegankelijk voor andere gezinnen**.
- De kinderopvang staat **midden in de samenleving** en wordt aangesproken op zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid voor kinderen. Zij spelen een rol bij ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning. Ook kunnen zij een bijdrage leveren aan integratie en participatie door plaats te bieden aan kinderen die op één of andere manier kwetsbaar zijn.
- De kinderopvang is een **onderdeel van de sociale omgeving** van kinderen en is daarmee één van de factoren die invloed hebben op het ontwikkelingsproces van kinderen.
- Kinderopvang is laagdrempelig en meestal in de woonomgeving van het gezin gesitueerd. Door **bijzondere zorg te bieden aan kwetsbare kinderen** binnen de gewone kinderopvang kan voorkomen worden dat ze apart komen te staan en geïsoleerd worden.
- Doordat **kinderen met problemen** in een kinderopvang **sneller opvallen** kunnen problemen sneller onderkend worden en opgevolgd (secundaire preventie).
- Voor ouders kan de kinderopvang **verlichting van de draaglast** betekenen. Kinderopvang kan ook sociale steun zijn voor ouders of een ontmoetingsplaats. Door een luisterend oor te bieden kunnen begeleidsters een belangrijke rol vervullen.
- Kinderopvang is eigenlijk uniek als het gaat om **oudercontacten** en om de mogelijkheden voor opvoedingsondersteuning. In geen ander werkveld is de vorm en de inhoud van de contacten op die manier ontwikkeld. In de kinderopvang zijn ouders en begeleidsters elk deskundig op hun eigen terrein. Wat ouders weten en thuis meemaken, is in de onderlinge communicatie van gelijke waarde als datgene wat begeleidsters weten en meemaken.

- De kennis van de ouders is echter vaak beperkt tot hun ervaring met hun eigen kind; de kennis van de begeleiding is vaak uitgebreider. Doordat zij het **kind tegen de achtergrond van de hele groep** kunnen plaatsen, en 'kinderen tot hun beroep hebben gemaakt', kennen zij de normale ontwikkeling van kinderen.
- De begeleidsters zijn dus ook in staat om kinderen op te merken, te **signaleren**, die zich anders gedragen of ontwikkelen dan hun leeftijdsgenootjes.

➔ **Kinderopvang ondersteunt ouders in de opvoeding van de kinderen**

C. Loket Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning

In 2008 is het proefproject Centrum voor Kinderopvang (CKO) Kids & co van start gegaan, als samenwerkingsvorm van alle kinderopvangvoorzieningen van Herenthout: de dienst onthaalouders, zelfstandige mini crèches, het IBO, de Speelpleinwerking.

Het project beoogde op de eerst plaats de realisatie van één loket voor kinderopvang, waar ouders met hun opvangvraag terecht kunnen. Om de pedagogische draagkracht en de organisatie van de verschillende initiatieven te ondersteunen organiseerde het CKO regelmatig overleg en gemeenschappelijke vorming. Ook al namen de minister en Kind en Gezin de proefprojecten niet op als als werkvorm in de beleidsvisie kinderopvang van de minister, toch werden een aantal elementen, o.a. de loketfunctie, als opdracht voor de ontwikkeling van een lokaal beleid ingeschreven.

Het loket Kids en co blijft dus zijn waarde als toegang tot kinderopvang behouden. Tevens is het het aanspreekpunt geworden voor de Dienst Opvoedingsondersteuning, waar mensen met hun vragen rond opvoeding terecht kunnen.

D. Coördinator kinderopvang = lokale coördinator opvoedingsondersteuning

Het Decreet Opvoedingsondersteuning draagt het Lokaal Bestuur op te zorgen voor de aanstelling van een coördinator opvoedingsondersteuning, die zal instaan voor de organisatie van het Lokaal Overleg en het opmaken van een beleidsplan opvoedingsondersteuning.

Het lijkt nuttig dat deze coördinator voldoende binding heeft met het lokaal bestuur, wil men kunnen wegen op de beleidsontwikkeling.

Wij stellen vast dat (buitenschoolse) kinderopvang heel dikwijls de enige dienst van het lokaal bestuur is, buiten de school, die met (de opvoeding van) kinderen bezig is.

Het lijkt vanzelfsprekend dat bij de ontwikkeling van een aanbod aan opvoedingsondersteuning en een eventuele coördinerende rol van het lokaal bestuur, de (coördinator van de) kinderopvang moet betrokken worden.

E. LOKET Kids & Co als onderdeel van het HERENTHUIS

Het Lokaal Bestuur van Herenthout heeft een eigen invulling gegeven aan het begrip Sociaal Huis: HERENTHUIS.

Alle dienstverlening gericht naar de burger wordt aangeboden vanuit 6 loketten op 4 sites, waarvan 3 loketten worden beheerd door het gemeentebestuur en 3 door het OCMW.

- **LOKET BOUWEN EN WONEN** (Gemeentebestuur)
- **LOKET Kids & co** (OCMW)

- **LOKET LEVEN EN ONDERNEMEN** (Gemeentebestuur)
- **LOKET SOCIALE DIENST** (OCMW)
- **LOKET VRIJE TIJD** (Gemeentebestuur)
- **LOKET ZORG EN GEZONDHEID** (OCMW)

Op deze manier wordt Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning aangeboden als onderdeel van de integrale dienstverlening van het Gemeente en OCMW.

Zoals het LOKET SOCIALE DIENST kan opgaan in het reguliere aanbod van het Lokaal Bestuur, zo wordt aan **LOKET Kids & co** ook kinderopvang en opvoedingsondersteuning aangeboden op een erg laagdrempelige wijze als 'gemeentelijk' aanbod.

<p>loket kids & Co</p> <ul style="list-style-type: none"> • buitenschoolse kinderopvang • centrum voor kinderopvang • opvoedings-ondersteuning • pedagogische bib <p>Kloosterstraat 23 / 014 50 27 76</p>	<p>loket zorg & gezondheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • dienstencentrum Huis Driane • ergotherapie • gezondheid • info woon- en opvangmogelijkheden • serviceflats Huis Driane • thuisdiensten <p>Molenstraat 56 / 014 50 77 11</p>	<p>loket bouwen & wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • bouwdienst • huisvesting • milieudienst • technische dienst • ruimtelijke ordening <p>Bouwelse Steenweg 8 / 014 50 78 47</p>
<p>loket vrije tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> • cultuur • jeugd • toerisme • bib info • sport info • toerisme <p>Vonckstraat 17 / 014 51 22 55</p>	<p>loket sociale dienst</p> <ul style="list-style-type: none"> • budgethulpverlening • financiële steun • hulp bij wonen • opvang vreemdelingen en asielzoekers • psycho - sociale hulp • rechtshulp • sociale administratie • tewerkstelling <p>Bouwelse Steenweg 14 / 014 50 21 81</p>	<p>loket leven & ondernemen</p> <ul style="list-style-type: none"> • bevolking • burgerlijke stand • financiën • middenstand • ... <p>Bouwelse Steenweg 8 / 014 50 78 35</p>

VII. Kids & co – Buitenschoolse Kinderopvang en Dienst Opvoedingsondersteuning

Structuur Kids & co

Algemene Leiding: **DIENSTHOOFD Kids & co** (1 VE)

BUITENSCHOOLSE KINDEROPVANG

→ Pedagogisch coördinator (1 VE)

→ 3 afdelingen

- Speeltoren
  - onder de leiding van een begeleidster-groepsverantwoordelijke (3/4 VE)
  - 2 begeleidsters
- Speelkasteel
  - onder de leiding van een begeleidster-groepsverantwoordelijke (3/4 VE)
  - 5 begeleidsters
- Kids
  - onder de leiding van een begeleidster-groepsverantwoordelijke (3/4 VE)
  - 5 begeleidsters

DIENST OPVOEDINGSONDERSTEUNING

→ maatschappelijk werkster – opvoedingsondersteuning (1/2 VE)

→ maatschappelijk werkster - budgetbegeleidster opvoedingsondersteuning (1/2 VE)

ONTHAALBEDIENDE – administratieve ondersteuning (1 VE)

LOGISTIEKE ONDERSTEUNING / SCHOONMAAK

(Zie organogram achteraan als bijlage)

VIII. Opvoedingsondersteuning regionaal – Kempens Model

Het OCMW van Herenthout neemt actief deel aan het samenwerkingsverband rond opvoedingsondersteuning voor het arrondissement Turnhout, opgezet door Welzijnszorg Kempen (WZK) onder leiding van Katrien Parijs, regionaal coördinator opvoedingsondersteuning aangesteld met provinciale subsidiëring. Het diensthoofd van Kids & co is lid van de reflexgroep in de schoot van WZK, die Katrien aanstuurt.

Het **Kempens Model** voorziet in:

Een arrondissementeel **FORUM Opvoedingsondersteuning** met afgevaardigden van de subregio's, de diensten van de integrale jeugdzorg en andere (arrondissementele) organisaties die met (de opvoeding van) kinderen bezig zijn.

Het doel van het FORUM is:

- uitwisseling van informatie over werking en initiatieven
- regionale vertaling van beleidsintenties van de hogere overheid
- onderlinge afstemming van het aanbod
- eventueel vastleggen van een jaarthema.

Subregionale werking

Het arrondissement is opgedeeld in 7 subregio's zoals vastgelegd door WZK.

Herenthout behoort tot de ISOM-regio (Intergemeentelijk Samenwerkingsverband van de OCMW's van de Middenkempen – de OCMW's van Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Kasterlee, Lille, Olen en Vorselaar)

→ Subregionale **Beleidsgroep Opvoedingsondersteuning**

= van elke gemeente een mandataris (voorzitter of schepen sociale zaken) en de OCMW - secretaris

Opdracht:

- bevestiging subregionaal beleidsplan opvoedingsondersteuning
- de lokale mandatarissen en ambtenaren zorgen voor de integratie van het OO - Beleid in het lokaal sociaal beleid
- uitbouw van een subregionale OO-werking – faciliteren van subregionale acties

→ **Subregionaal Overleg Opvoedingsondersteuning**

= inhoudelijke stuurgroep

= fungeert als Lokaal Overleg Opvoedingsondersteuning (decreet) voor gemeente overstijgende OO-beleid en –acties

= is samengesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet met afgevaardigden van alle (subregionale) instanties die rond opvoedingsondersteuning bezig zijn en de lokale coördinatoren opvoedingsondersteuning.

Opdracht:

- uitstippelen van het OO-beleid en –acties die lokaal overstijgend zijn
- organisatie van regionale acties

→ **Overleg lokale coördinatoren opvoedingsondersteuning**

= de 7 lokale coördinatoren opvoedingsondersteuning

Opdracht:

- afstemming lokale werkingen
- integratie subregionaal beleid in lokale beleidsplannen

Kloosterstraat 23
2270 Herenthout
Tel. 014 50 27 76
Fax 014 51 88 25
kids.co@herenthout.be
www.ocmwherenthout.be